

UNITED NATIONS - UJEDINJENE NACIJE
International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia
Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju

Godišnji izvještaj *Outreach programa* MKSJ-a 2012.

Godišnji izvještaj

Outreach programa MKSJ-a

2012.

Publikacija *Outreach* programa, Sekretarijat, MKSJ

Glavni i odgovorni urednik: Nerma Jelačić

Urednik sadržaja izdanja: Magdalena Spalińska

Sadžaj pripremili: Rada Pejić-Sremac i Petar Finci

Grafička obrada: Leslie Hondebrink-Hermer

Fotografije: *Outreach* tim, Leslie Hondebrink-Hermer i Zoran Lešić

Saradnici na projektu: Francesca Bowen, Helena Eggleston, Joanna Ellis Adwan, Aleksandar Kontić, Frederik Swinnen, Ljiljana Piteša i Carline Ameerali

Prijevod: Petar Dubljević

Tiraž: 1.000 primjeraka

Štampano u Nizozemskoj, 2013.

Predgovor predsjednika MKSJ-a.....	3
<i>Outreach</i> program MKSJ-a.....	5
Rad s mladima.....	7
Rad s medijima	13
Rad s lokalnim zajednicama.....	19
Izgradnja kapaciteta.....	25
Aneksi.....	29
Aneks I: Statistički podaci	30
Aneks II: Kratak pregled finansija.....	33
Aneks II: <i>Outreach</i> tim i kontakt informacije	34

Predgovor

Sudija Theodor Meron,
predsjednik MKSJ-a

Slika: Zoran Lešić

Zadovoljstvo mi je predstaviti Godišnji izvještaj *Outreach* programa Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju za 2012. godinu.

Više od dvije decenije od kada je osnovan odlukom Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija, Tribunal ozbiljno i vjerno provodi svoj mandat da sudi pojedincima koji se terete odgovornošću za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na području bivše Jugoslavije. Na taj način, Tribunal je odigrao pionirsku ulogu u međunarodnom pravu i utro put brojnim drugim inicijativama, kako međunarodnim tako i domaćim, koje imaju za cilj podržavanje vladavine prava i okončanje nekažnjivosti za najgnusnije zločine. Saslušavajući predmet za predmetom, Tribunal je takođe postao čuvan izuzetnog korpusa dokumenata, svjedočenja svjedoka, i drugih materijala koji se tiču događaja u bivšoj Jugoslaviji od 1991. godine, od kojih su mnogi predočeni detaljno i analizirani u presudama Tribunal-a. Tokom cijelog tog vremena, Tribunal je razvijao izvanredna stručna znanja u praktičnim aspektima – i izazovima – krivičnog gonjenja i suđenja za neke od najsloženijih zločina ikada viđenih u svijetu.

Ukratko, naslijede koje će Tribunal ostaviti nakon što zatvori svoja vrata je izuzetno. Upravo u znak priznanja tog naslijeda i važnosti njegovog dijeljenja sa drugima, naročito pripadnicima zajednica u bivšoj Jugoslaviji, 1999. osnovan je *Outreach* program. Više od jednog desetljeća od njegovog osnivanja, *Outreach* program i dalje daje ogroman doprinos u tom pogledu, velikim dijelom zahvaljujući velikodušnoj i dugogodišnjoj podršci Evropske unije i drugih.

U 2012. godini, *Outreach* program je otvorio značajan broj novih kanala komunikacije i dijeljenja informacija uspostavljanjem snažnog prisustva na Internetu. Kao što je opisano u ovom izvještaju, *Outreach* program je značajno unaprijedio i iskoristio website MKSJ-a, kao i naloge Tribunal-a na Facebooku, YouTubeu i Twitteru, kako bi sudske aktivnosti Tribunal-a učinio pristupačnijim širem auditoriju i promicao planirane aktivnosti *Outreacha*. Postojan rast broja korisnika i onih koji prate ove online izvore pokazuje značaj koji pojedinci širom svijeta daju neposrednom pristupu informacijama o Tribunalu.

Outreach program je tokom 2012. takođe preuzeo

niz koraka kako bi obezbijedio lakši pristup i bolje razumijevanje informacija o Tribunalu i njegovom radu u regionu bivše Jugoslavije. Producija i predstavljanje dokumentarnog filma o pionirskom radu Tribunal-a u suđenju za zločine seksualnog nasilja u ratu i prevod filma na bosanski/hrvatski/srpski, makedonski i albanski, važan je primjer inovativnih projekata koje je *Outreach* preuzeo u bivšoj Jugoslaviji. *Outreach* program je takođe veliku pažnju poklonio komunikaciji s mladima u bivšoj Jugoslaviji organizovanjem niza prezentacija za učenike srednjih škola i studente na univerzitetima. Kao što je opisano u izvještaju, te aktivnosti su pružile priliku da se mlađi informišu o radu Tribunal-a i potaknu na dijalog i diskusiju. Fokus *Outreach* programa na komunikaciji sa zajednicama u regionu, bilo kroz inicijative razmjene stručnih znanja i vještina s pravnim i sudskim stručnjacima ili široki raspon aktivnosti usredsređenih na mlade, posebno je važan aspekt njegovog rada.

U međuvremenu, *Outreach* program je nastavio da pomaže razmjenu informacija i neposredan dijalog o radu Tribunal-a u Haagu. Tokom 2012. godine *Outreach* program je poželio dobrodošlicu stotinama posjetilaca Tribunal-a, uključujući pojedince i grupe studenata, istraživača, predstavnika nevladinih organizacija i stručnjaka.

Zahvalan sam osobljju *Outreach* programa na svim njihovim naporima tokom protekle godine na jačanju i širenju *outreacha* Tribunal-a putem Interneta, u bivšoj Jugoslaviji i sjedištu Tribunal-a u Haagu. Iako se sudski mandat Tribunal-a bliži kraju, uticaj njegovog rada i dostignuća osjećaće se još dugi niz godina u regionu bivše Jugoslavije, u međunarodnim i nacionalnim sudnicama, i širom svijeta. Ponosan sam na korake koji su preuzeti u 2012. godini kako bi se očuvalo i ojačalo ovo neprocjenjivo naslijede.

T. Meron

Outreach program MKSJ-a

Nerma Jelačić,
šef Službe za komunikacije

Tribunal razumije potrebu za transparentnom pravdom. Zato Outreach program MKSJ-a radi na tome da suđenja koja se vode i zaključci koji se donesu u Haagu budu razumljivi onima koji su dvije hiljade kilometara daleko i kojih se naš rad najviše tiče: zajednicama u bivšoj Jugoslaviji. Ovo je naročito važno sada kada se MKSJ približava ispunjenju svog mandata.

U ovoj fazi rada Tribunal-a, *outreach* napor su neminovno dobili na značaju. Prošle su dvije godine otkako smo pokrenuli novu strategiju pod mojim rukovodstvom, i ovaj novi pristup je naišao na dobar prijem. Tokom 2012. smo radili na velikom broju projekata kako bi ljudima u regionu bivše Jugoslavije i širom svijeta pružili tačnu i jasnu sliku o radu MKSJ-a. Nadam se da ovaj izvještaj odslikava obim naših napora kojima smo nastavili da širimo informacije o ulozi Tribunal-a, kao važnom dijelu procesa tranzicijske pravde u regionu.

Ono što je u osnovi većine naših *outreach* napora je riješenost da obilje rezultata proisteklih iz rada i iskustva ove institucije ostane dostupno u regionu bivše Jugoslavije u narednim godinama. Jasno je da sve zainteresovane strane naslijeđe Tribunal-a neće ocijeniti na isti način. Međutim, važno je da za sobom ostavimo svjedočanstvo o radu MKSJ-a koje je lako dostupno i koje mogu koristiti društvene zajednice u svakoj od zemalja koje se dotiče njegov rad.

Dijalog o naslijeđu je istinski počeo 2010. i 2011. godine na dvije velike konferencije održane u Haagu. Ove godine Outreach program je nastavio ovaj dijalog u regionu. Konferencije održane u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj okupile su više od 250 uglavnom lokalnih učesnika koji su nastojali da identifikuju sredstva i metode da integriraju naslijeđe Tribunal-a u društveno tkivo i pravosudnu praksu u svojim zemljama.

Međutim, naslijeđe Tribunal-a nije relevantno samo za današnje donosioce odluka. Jedna od najuspješnijih aktivnosti Outreach programa ove godine je njegov rad s mladima. Ovaj projekt namijenjen mladima započet je 2011. godine, ali je većim dijelom proveden tokom 2012., i preko njega je uspostavljen kontakt više od 3.500 učenika srednjih škola i studenata širom bivše Jugoslavije sa osobljem Tribunal-a. Ovi sastanci su predstavljali platformu na

kojoj su učenici i studenti dobili informacije o MKSJ-u i razgovarali o njegovom radu. Što je još važnije, ove sesije su mladima poslužile kao podsticaj da razmišljaju o ulozi sudova i eventualnom doprinosu koji oni mogu dati u obnovi nakon sukoba koje će uslijediti u godinama koje dolaze.

Tribunal je odigrao značajnu ulogu pomažući da se prekine nekažnivanje za zločine seksualnog nasilja počinjenog u ratu. Danas mnogi ovaj doprinos smatraju jednim od najznačajnijih segmenata naslijeđa našeg suda. Nije slučajno što je film o tom pitanju doveo do serije novih dokumentarnih filmova o dostignućima MKSJ-a, u produkciji Outreach programa. Tokom 2012. godine ovaj film je prikazan na petnaest skupova širom bivše Jugoslavije, a dobio je pohvale i od gledalaca i od medija. Ovaj film ne samo što je podigao svijest o radu MKSJ-a, već je i podstakao diskusije o seksualnom nasilju počinjenom tokom ratnog sukoba na Balkanu.

Podstaknuti ovom uspješnom godinom za Outreach program Tribunal-a, sa nestrpljenjem očekujemo 2013. godinu, godinu u kojoj Tribunal obilježava 20 godina svog postojanja, i radujemo se nastavku saradnje sa svim odsjecima Tribunal-a, a prvenstveno sa zajednicama u bivšoj Jugoslaviji.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Nerma Jelačić".

Rad
s mladima

Projekat MKSJ-a koji je namijenjen približavanju rada Tribunala mladim generacijama na području bivše Jugoslavije i njihovom informisanju dostigao je svoj vrhunac tokom 2012. godine. Tribunal je 2011. započeo seriju prezentacija u srednjim školama u Bosni i Hercegovini kojima je objašnjen rad MKSJ-a i to kako je on pomogao da se lica odgovorna za zločine počinjene tokom sukoba privedu pravdi. Podsticanje mlađih na razgovor o ovim pitanjima jedan je od važnih aspekata rada *Outreach* programa.

Tokom 2012. godine, zahvaljujući podršci Vlade Finske, *Outreach* program je proširio projekat u srednjim školama na obrazovne ustanove u Hrvatskoj, Srbiji i na Kosovu. Predstavnici *Outreach* programa na terenu podsticali su učenike na diskusiju o pitanjima pravde i odgovornosti za zločine i pružili pregled činjeničnih i pravnih zaključaka MKSJ-a u konkretnim predmetima. Na primjer, u Bosni i Hercegovini predstavnici *Outreach* programa su učenike u Srebrenici informisali o presudama Tribunala koje se tiču zločina počinjenih u njihovoј opštini, između ostalog i o masovnim pogubljenjima bosanskih Muslimana, za koja je u prvostepenoj i drugostepenoj presudi u predmetu *Krstić* utvrđeno da predstavljaju genocid, kao i o zločinima počinjenim nad srpskim civilima.

Komentari mnogih učenika tokom prezentacija ukazuju na to da postoji potreba za tačnim i lako dostupnim informacijama, naročito u vezi s pogrešnim shvatanjima o Tribunalu. Prema riječima jedne učenice, "neznanje stvara veliki jaz među ljudima različitih nacionalnosti".

Ovaj projekat se takođe obratio studentima univerziteta koji studiraju pravo, političke i druge društvene nauke. Stručnjaci i profesionalci zaposleni na MKSJ-u u Haagu posjetili su institucije visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini, Srbiji, Hrvatskoj, Crnoj Gori, BiH, Jugoslovenskoj Republici Makedoniji i na Kosovu gdje su održali predavanja o konkretnim temama u vezi s oblastima koje ti studenti studiraju. Cilj ovih predavanja je da se kod studenata razvije svijest o međunarodnom krivičnom pravu i njegovoj primjeni na MKSJ-u.

Jedna od tema o kojoj se govorilo na mnogim univerzitetima je seksualno nasilje počinjeno u ratu.

Učenici srednjih škola širom regiona vjeruju da je pomirenje moguće

Preko 60% učenika srednjih škola koji su učestvovali u ovom projektu smatra da je Tribunal dao pozitivan doprinos kažnjavanju ratnih zločinaca. Veći broj učenika takođe smatra da je Tribunal doprinio miru i stabilnosti u regionu. Među učenicima je ostvaren opšti konsenzus (96%) da počinioce zločina treba jednako kazniti bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost. Preko polovine učenika (51.4%) vjeruje da je pomirenje u njihovoj državi moguće.

Jedna profesorica prava iz Beograda pohvalila je MKSJ na tome što je "studentima pružio odličnu priliku da se bliže upoznaju sa sudskom praksom Tribunalu i vezi sa seksualnim deliktima, pogotovo ako se ima na umu da je MKSJ doprineo razvoju međunarodnog krivičnog prava već i samom definicijom seksualnog zločina".

Outreach program je ponosan što je organizovao ukupno 80 prezentacija i predavanja i time neposredno komunicirao s otprilike 1.800 učenika srednjih škola i 1.600 studenata univerziteta.

Zahvaljujući kontinuiranoj podršci Vlade Finske, projekat edukacije mladih nastavlja se i u 2013. godini.

STUDIJSKE POSJETE

Tribunal iskazuje dobrodošlicu studentima iz bivše Jugoslavije

Po treći put u tri godine *Outreach* program je ugostio grupu studenata iz Srbije koju je u Haag dovela Misija OEBS-a u Srbiji.

Mladima iz Srbije i Hrvatske bilo je važno da čuju informacije koje ne dopiru do njih putem medija kojima su svakodnevno izloženi, da postavljaju pitanja glasnogovornici i tužiocu i da otklone pogrešna shvatanja koja nastaju pod pritiskom javnog mnjenja na Balkanu.

Jasmina Lazović, koordinator projekta 'Ratni zločini i suđenja' nevladine organizacije Inicijativa mladih za ljudska prava

Tokom 2012. godine *Outreach* program je nastavio organizaciju studijskih posjeta Tribunalu, pružajući međunarodnim studentima i mladima s područja bivše Jugoslavije priliku da se neposredno upoznaju s radom MKSJ-a.

Prilika koja je data mladima da uživo prate postupke u sudnicama sa javne galerije ili da direktno postavljaju pitanja predstavnicima MKSJ-a pomaže im da razviju sopstvene ideje i mišljenja o Tribunalu. Posjete takođe predstavljaju idealnu platformu sa koje Tribunal mladu publiku može upoznati s dokazima predočenim u predmetima koji se tiču događaja koji su se dogodili širom bivše Jugoslavije, kao i omogućiti razgovore o doprinosu MKSJ-a okončanju nekažnjivosti.

Outreach program organizuje program svake grupne posjete tako što se unaprijed informiše o temama koje interesuju gostujuće studente i opštem cilju njihove posjete. Na primjer, grupa od 20 studenata iz Srbije, Hrvatske, Njemačke i Francuske, koju je podržala regionalna nevladina organizacija Inicijativa mladih za ljudska prava, saznala je više o pravnim, političkim i društvenim implikacijama suđenja za ratne zločine u njihovim državama. Devet profesionalaca iz različitih službi Tribunala održalo je prezentacije iz oblasti za koje su stručni, te studentima pružilo priliku da neposredno komuniciraju s nekim od najiskusnijih praktičara na polju međunarodnog krivičnog prava u svijetu.

Outreach program teži tome da podstakne mlade ljude da razviju mehanizme na osnovu kojih će formirati sopstveno mišljenje o događajima u bivšoj Jugoslaviji i da podrži proces suočavanja s prošlošću u regionu.

PROJEKT STAŽIRANJA U TUŽILIŠTVU

Mladi pravnici iz bivše Jugoslavije neposredno se upoznaju s pravilima i procedurama MKSJ-a

Već četvrtu godinu za redom, Evropska komisija velikodušno podržava Tužilaštvo omogućavajući stažiranje mladih pravnika s područja bivše Jugoslavije. Ti stažisti neposredno pomažu timovima Tužilaštva u suđenjima u konkretnim predmetima i razvijaju sposobnosti koje će značajno unaprijediti buduće kapacitete nadležnih instanci u regionu da se nose s kompleksnim krivičnim predmetima, koji uključuju, između ostalog, i kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena tokom sukoba u bivšoj Jugoslaviji.

U septembru 2012. započet je osmi ciklus stažiranja mladih stručnjaka. Do sada je više od 50 takvih stažista obučeno u Tužilaštvu.

U nekoliko navrata, stažisti su takođe imali priliku da podijele svoja iskustva i zapažanja sa studentima prava s područja bivše Jugoslavije koji su došli na Tribunal u sklopu posjeta koje je organizovao *Outreach* program. Ovakva druženja pružila su ovim mladim ljudima priliku da uspostave kontakte sa kolegama što se pokazalo kao dodatna prednost ovog programa stažiranja.

Jedan od učesnika u projektu opisao je njegovu korisnost na sljedeći način:

"Smaram da je program stažiranja na MKSJ-u vrlo zanimljiv i koristan za sticanje osnovnih i stručnih znanja o međunarodnom krivičnom pravu i krivičnom postupku. Osim toga, za mene lično, kao mladu osobu koja je posebno zainteresovana za proučavanje međunarodnog krivičnog prava, velika je čast i važno iskustvo da sam dio tima koji učestvuje u radu MKSJ-a.

Najveća korist koju sam stekao je iskustvo u pripremanju i vođenju unakrsnog ispitivanja svjedoka.

Bio sam prijatno iznenađen stavom i pristupom mog šefa i svih advokata u mom timu, koji su moj rad učinili mnogo jednostavnijim i ugodnijim".

Osam mladih profesionalaca iz bivše Jugoslavije započelo je stažiranje u Tužilaštvu u septembru 2012. godine.

Radim s posvećenim mladim profesionalcima iz regiona od 2009. godine. Njihovo poznavanje maternjeg jezika pruža značajan doprinos timovima Tužilaštva.

Većina njih posjeduje odlične analitičke vještine koje im omogućuju da pregledaju i utvrđuju relevantnost obimnog materijala u vezi sa svjedocima i dokumentima, pri čemu se fokusiraju na dokaze koji povezuju počinioce na visokim pozicijama sa teškim zločinima počinjenim u oružanom sukobu u Bosni i Hercegovini.

Ann Sutherland, zastupnik Tužilaštva u prvostepenim postupcima

AKTIVNOSTI

Pregled odabranih aktivnosti

Tribunal učestvovao u ljetnoj školi ljudskih prava u BiH

Predstavnik *Outreach* programa u BiH, Almir Alić, 9. marta 2012. održao je prezentaciju o MKSJ-u i tranzicijskoj pravdi grupi od 25 učesnika Ljetne škole ljudskih prava za mlade u Bijeljini.

Ova škola ljudskih prava okupila je mlade iz oba entiteta BiH, pri čemu su učesnici bili iz Zvornika, Maglaja i Teslića. Povratne informacije su bile veoma pozitivne i učenici su izrazili nadu da će ovaj projekat biti nastavljen i u sljedećoj školskoj godini.

Školu ljudskih prava je organizovao Helsinški odbor za ljudska prava u Republici Srpskoj.

Svjedočenja svjedoka podstakla na diskusiju o nasljeđu MKSJ-a

Jedna od najuspješnijih aktivnosti *Outreach* programa u Hrvatskoj bio je sastanak tamošnjeg predstavnika *Outreach* programa Christophera Frya s grupom studenata Sveučilišta u Zagrebu, održan u aprilu 2012.

Studentima su prikazani snimci svjedočenja više svjedoka o događajima koje su preživjeli tokom sukoba. Jedan od učesnika je rekao da će ova svjedočanstva "*pomoći društvu, sada i u budućnosti, da razumije istinu o sukobu*".

Ovu prezentaciju je organizovala Inicijativa mladih za ljudska prava u sklopu programa Pravda u tranziciji.

Stotine studenata prisustvovalo predavanjima na univerzitetima u BJRM

Predstavnici MKSJ-a održali su predavanja za više od 400 studenata političkih nauka i prava, kao i zaposlene na sedam univerziteta širom Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije (BJRM). Predavanja i diskusije koje su održane nakon njih usredsredile su se na komandnu odgovornost i praksu MKSJ-a u presuđivanje u predmetima ratnih zločina.

Ova inicijativa se pokazala kao veliki uspjeh, a studenti na univerzitetima u Gostivarju, Strugi i Skoplju izrazili su želju da budu uključeni u događaje u organizaciji *Outreach* programa u budućnosti. Učesnici su izjavili da bi dodatna predavanja ili edukativni video materijali pomogli da se dobije dragocjen uvid u rad Tribunal-a.

Film i debate upoznaju učenike s radom MKSJ-a

Tokom marta, projekcije filma *Susret* za otprilike 150 učenika srednjih škola iz Novog Pazara, Kruševca, Beograda i Šapca, u Srbiji, u organizaciji Beogradskog centra za ljudska prava, predstavljale su odličan uvod za Morganu Brading, predstavnici *Outreach* programa u Srbiji, koja je govorila o dostignućima i naslijeđu Tribunal-a.

Mladi protagonisti u ovom filmu su izrazili želju za više informacija o sukobima u bivšoj Jugoslaviji, s čime su se složili mnogi od učenika, koji su izjavili da imaju istu želju. Nakon prezentacija uslijedile su debate. Tokom ovih debata, učenici su izrazili zabrinutost da je njihova generacija nedovoljno informisana o radu Tribunal-a i sukobima u bivšoj Jugoslaviji.

MKSJ učestvovao na "Sarajevo Kid's Festivalu"

Predstavnici Tribunal-a su održali niz prezentacija za stotine učenika osnovnih škola iz različitih dijelova BiH tokom "9. Sarajevo Kid's Festivala". Mladi učesnici su pokazali veliko interesovanje za rad MKSJ-a.

Mladi u publici su bili vrlo motivisani da saznaju više o Tribunalu. Bili su već upoznati s nekim od aktuelnih predmeta u sudnicama Tribunal-a, ali su bili željni da prošire svoja znanja o cijeloj instituciji.

Tokom sastanka s predstavnicima *Outreach* programa, učenici su postavljali pitanja o mandatu MKSJ-a, dužini trajanja suđenja i Pritvorskoj jedinici Ujedinjenih nacija. Nakon toga su diskutovali o tome šta mladi ljudi mogu uraditi da obezbijede da se rat nikad više ne ponovi. Svi mladi iz publike su pozvani da posjeti website Tribunal-a, kao i njegove stranice na društvenim mrežama kako bi dobili dodatne informacije o radu Tribunal-a.

Rad
s medijima

SARADNJA S MEDIJIMA

Pravovremene i precizne informacije za medije u bivšoj Jugoslaviji

Slika: Leslie Hondebrink-Hermer

Sudnice Tribunala bile su u centru pažnje *Outreach* programa u radu s medijima tokom 2012. godine, jer je nekoliko suđenja prošlo kroz ključne faze koje su bile od interesa za novinare s područja bivše Jugoslavije. Obezbjedivanje da ti novinari imaju pristup preciznim i pravovremenim informacijama o suđenjima, kao i audio-vizuelne materijale koje mogu koristiti u svojim izvještajima i dalje je centralna *outreach* funkcija Službe za medije Tribunala, koja radi u partnerstvu s osobljem *Outreach* programa u regionalnim kancelarijama.

Među postupcima u sudnicama ističe se nekoliko važnijih pretresa koji su privukli veliku pažnju, kako međunarodnih, tako i novinara iz regionala. Tokom maja, iznošenje uvodnih riječi na suđenju Ratku Mladiću na Tribunal je privuklo preko 130 novinara, od kojih je njih 25 bilo s područja bivše Jugoslavije. Tokom godine bilo je još nekoliko zapaženijih događaja, među kojima su početak izvođenja dokaza odbrane na suđenju Radovanu Karadžiću, početak suđenja Goranu Hadžiću, posljednjem optuženom koji je bio u bjekstvu, kao i presude u postupcima protiv Ante Gotovine i Mladena Markača i u predmetu *Haradinaj i drugi*.

Za sve ove događaje, osoblje Službe za medije se pobrinulo da novinari iz regionala dobiju pristup javnim galerijama sudnica i da im budu dostupne informacije o suđenjima na jezicima koji se govore u regionalu.

Osoblje *Outreach* programa u regionalu takođe je održavalo otvorene odnose s novinarima. Predstavnici *Outreach* programa su gostovali na lokalnim televizijskim i radio stanicama i davali intervjuje štampanim medijima kako bi dodatno pospešili širenje tačnih informacija o suđenjima i aktivnostima MKSJ-a, uključujući i projekte *Outreach* programa.

Visoki zvanici Tribunala takođe su imali u vidu da su ljudi na području bivše Jugoslavije zainteresovani za to da im se oni direktno obraćaju. Predsjednik MKSJ-a, Theodor Meron, dao je više intervjuja, među kojima srpskom dnevnom listu *Vesti*, dnevnom listu *Dnevni avaz* iz BiH, kao i srpskoj novinskoj agenciji *Tanjug*. Predsjednik Meron je govorio o podršci koju Tribunal pruža nacionalnim sudovima koji nastavljaju da rade na izgradnji svojih kapaciteta u krivičnom gonjenju i presuđivanju u predmetima ratnih zločina.

Tokom 2012. godine, tužilac Serge Brammertz dao je više intervjuja novinarima iz regionala i iz svjetskih agencija. Tužilac Brammertz se često susreao s novinarima tokom posjeta Bosni i Hercegovini i Srbiji. Nakon obje posjete Beogradu održao je konferencije za štampu, a susreće se i sa predstvincima više elektronskih i štampanih medija u Sarajevu.

*Mediji su odigrali
važnu ulogu ne samo u
uspostavljanu Tribunalu
prije 20 godina, već i u
skretanju pažnje zajednica
u bivšoj Jugoslaviji i
u svijetu na sudnice
Tribunala.*

Magdalena Spalinska, glasnogovornica Sekretarijata i Sudskih vijeća

DRUŠTVENE MREŽE

Facebook stranica MKSJ-a i drugi nalozi na društvenim mrežama postaju sve popularniji

Stranica MKSJ-a na Facebooku je pokrenuta 2012. godine i brzo je postala popularna u državama na području bivše Jugoslavije, odakle potiče 40 procenata pregleda stranice.

Tribunal je pokrenuo svoju stranicu na Facebooku početkom 2012. godine i do decembra više od hiljadu ljudi je kliknulo "sviđa mi se" na ovu stranicu. U prosjeku, oko 700 ljudi mjesечно posjeti ovu stranicu. Dodatnih 10.000 ljudi takođe prati sadržaje putem feedova vijesti ili tako što ih njihovi prijatelji podijele s njima.

Stranica MKSJ-a na Facebooku pruža informacije paralelno sa zvaničnim websiteom Tribunal-a tako što pruža brz i jednostavan pristup određenim informacijama. Na primjer, izjave svjedoka koje bi inače morali tražiti u bazi podataka *Sudski spisi MKSJ* sada su dostupne preko linka na Facebook stranici, zajedno sa kratkim informacijama o svjedoku i o čemu se svjedoči.

Širok spektar drugih informacija takođe se distribuira putem Facebooka – u vezi s presudama, događajima na Tribunalu, projektima *Outreach* programa, člancima o MKSJ-u i važnim vijestima iz Ujedinjenih nacija koje se tiču područja bivše Jugoslavije.

Facebook se pokazao kao korisna platforma za komunikaciju s Tribunalom. To je najpopularnija društvena mreža u bivšoj Jugoslaviji, a 40% pregledanih stranica na profilu Tribunalala dolazi od korisnika s tog područja.

Nalog Tribunalu na Twitteru pokrenut je u oktobru 2010. i u kontinuitetu je rastao tokom 2012. godine,

uvećavajući broj prijavljenih korisnika za 100 svakog mjeseca. Twitter se pokazao kao posebno korisno sredstvo za one koji vole brze i lako dostupne precizne informacije.

Kanal MKSJ-a na YouTubeu nastavlja da privlači veliku pažnju, sa više od 400.000 pregledanih sadržaja tokom 2012. godine. Osamdeset odsto svih javnih snimaka iz arhiva Tribunala trenutno je dostupno *online*, a preostali snimci postaće dostupni tokom 2013. godine. To znači da će vizuelni zapis rada MKSJ-a biti dostupan za gledanje svima, što je od posebne važnosti za građane na području bivše Jugoslavije. Prošle godine, najpopularniji video snimci su bili početak suđenja Ratku Mladiću i presuda u postupku zbog nepoštovanja suda Shefqetu Kabashiju, svjedoku na suđenju u predmetu *Haradinaj i drugi*. Snimci na stranici 'Glas žrtava' na kojima su prikazana svjedočenja svjedoka iz svih društvenih grupa koji su došli da svjedoče pred Tribunalom, takođe su popularni.

Ova online arhiva je značajno sredstvo *Outreacha* za približavanje rada MKSJ-a lokalnim zajednicama, jer za nekoliko godina, kada Tribunal ne bude više postojao, bilo ko s pristupom internetu će na raspolaganju imati ogromni repozitorij snimaka suđenja. *Online* korisnici arhive moći će sami pogledati postupke protiv osoba za koje se tvrdi da su najodgovornije za užase počinjene tokom sukoba na Balkanu.

WEBSITE MKSJ-a

Novi sadržaji postavljeni na website

Website Tribunala, s novim sadržajima koje redovno ažurira Outreach program, privukao je do sada najveći broj posjetilaca tokom 2012. godine.

Tribunal je zabilježio 4.2 miliona pregledanih stranica na websiteu, što je povećanje od 14% u odnosu na prethodnu godinu. Od pokretanja redizajnirane verzije websitea 2008., Tribunal je ukupno imao preko 14 miliona pregledanih stranica na svom websiteu. Tokom 2012. godine, gotovo 18.000 dokumenata – od podnesaka iz sudnice do Statuta Tribunala i informativnih materijala koje je sačinila Služba za komunikacije – bilo je pregledano ukupno 610.000 puta preko websitea. Korisnici iz više od 200 država i teritorija posjetili su website, a gotovo trećina njih su bili iz država bivše Jugoslavije.

Najveći porast interesa tokom 2012. godine dogodio se u martu, tokom iznošenja završnih riječi na suđenju Vojislavu Šešelju, vođi Srpske radikalne stranke, i u novembru, prilikom izricanja drugostepene presude u postupku protiv dvojice hrvatskih generala, Ante Gotovine i Mladena Markača. Presuda na ponovljenom suđenju bivšem vođi Oslobodilačke vojske Kosova Ramushu Haradinaju i saoptuženima i početak suđenja Ratku Mladiću takođe su privukli veliki interes.

Stranice Outreach programa na websiteu redizajnirane su tokom 2012. godine kako bi efektivnije naglasile raznovrsnost aktivnosti koje je Outreach sproveo tokom godine. Na primjer, redizajnirana stranica Outreach aktivnosti posvećuje posebnu pažnju prezentacijama Outreach programa u srednjim školama i na univerzitetima u bivšoj Jugoslaviji.

Interaktivna mapa je u potpunosti redizajnirana u toku prošle godine. Ova stranica je jedan od najboljih izvora informacija o zločinima koje je MKSJ istražio i za koje je donio presude. Na njoj su prikazana mnoga od geografskih područja koja su najviše stradala tokom sukoba, i za svaku od lokacija je pružen kratak pregled informacija o relevantnim predmetima vođenim pred MKSJ-om. Nova mapa je dostupna na pet jezika i povratne informacije o njoj su vrlo pozitivne. Mapa će se proširivati i u budućnosti, sa dodatnim materijalima, poput snimaka izricanja presuda, koji će na njoj biti dostupni.

Još jedno unapređenje od važnosti za javnost u regionu je uvođenje kvalitetnijeg zvuka i slike video striminga prenosa suđenja. Ovaj novi sistem pokriva 12 audio-video kanala, i uzima u obzir različite

jezike za koje je prevod dostupan u sudnicama. Ovaj novi sistem omogućava bolji kvalitet slike i zvuka, i pouzdaniji je. Uvođenje novog striminga je odgovor na anketu korisnika koja je sprovedena 2011. godine u kojoj je striming identifikovan kao jedno od glavnih područja koje je trebalo unaprijediti.

Website Mehanizma za međunarodne krivične sudove (MMKS) pokrenut je 1. jula, na dan početka rada ove institucije. Cijeli website, uključujući sadržaj, dizajn i slike, izrađen je tokom 2012. godine. Prvobitno je pokrenut na engleskom i francuskom, a kasnije na jeziku kinjaruanda. Outreach tim je takođe preveo ovaj website na bosanski/hrvatski/srpski. Time je korisnicima na području bivše Jugoslavije omogućeno da steknu bolje razumijevanje MMKS-a prije početka rada ogranka u Haagu 2013. godine.

Interaktivna mapa pruža mnoštvo informacija u vezi sa zločinima koje je istraživao i za koje je presudio MKSJ. Mapa je dostupna na pet jezika, a dodatni materijali, poput snimaka izricanja presuda, biće dodati u budućnosti.

AKTIVNOSTI

Pregled odabranih aktivnosti

Rad s medijima

Slika: Leslie Hildebrink-Hermier

Početak suđenja Mladiću i Hadžiću, i početak iznošenja Karadžićeve odbrane

Iznošenje uvodne riječi Tužilaštva na suđenju bivšem komandantu vojske bosanskih Srba, Ratku Mladiću, održano 16. i 17. maja 2012. godine, privuklo je veliku pažnju medija. Od gotovo 150 novinara koji su došli da izvještavaju s ovog pretresa, njih 25 su bili predstavnici vodećih štampanih i elektronskih medija iz Srbije, BiH i Hrvatske. Stranice Tribunal-a na društvenim mrežama takođe su korišćene kako bi uvodna riječ Tužilaštva bila dodatno distribuirana, a snimci iznošenja uvodnih riječi su ubrzo postavljeni na YouTube, Facebook, i website Tribunal-a.

Kako je suđenje napredovalo u početnoj fazi, medijske kuće iz regionala, naročito Bosne i Hercegovine, nastavile su, skoro svakodnevno, da prate aktivnosti u sudnici.

Drugi predmeti su takođe privukli znatnu medijsku pažnju. Suđenje Goranu Hadžiću, bivšem predsjedniku samoproglašene Republike Srpske Krajine i izvođenje dokaza odbrane Radovana Karadžića, bivšeg predsjednika Republike Srpske, počeli su 16. oktobra. Više od 40 novinara, od kojih je njih 10 bilo s područja bivše Jugoslavije, prisustvovalo je i izvještavalo sa ovih pretresa.

Izvještači i novinari sa Balkana prošli obuku na MKSJ-u

Tokom januara, predstavnik Outreach programa u Sarajevu, Almir Alić, i šefica Službe za komunikacije Tribunala, Nerma Jelačić, održali su obuku za grupu od osam izvještača i novinara Balkanske mreže istraživačkog novinarstva (BIRN) o tome kako da koriste materijale MKSJ-a.

Tokom ove interaktivne obuke učesnici su naučili kako da dođu do ključnih dokumenata MKSJ-a i transkriptata suđenja, kao i kako da koriste baze podataka *Sudski spisi MKSJ* i *Sudska praksa Žalbenog vijeća*.

Učesnici obuke - iz Srbije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije i sa Kosova - svakodnevno izvještavaju o radu MKSJ-a, kao i sa suđenja za ratne zločine na nacionalnom nivou. Oni su posebno željeli da naglase koliko je, prema njihovom mišljenju, korisna ova obuka i koliko će im vještine koje su savladali pomoći u svakodnevnom radu.

Direktorica BIRN-a Anisa Sučeska-Vekić je zamolila sa se slične obuke organizuju i u budućnosti, kako bi još više novinara iz regiona moglo da im prisustvuje.

Hrvatski izvještači sa suđenja i novinari u posjeti Tribunalu

Outreach program je tokom marta bio domaćin grupi od 18 izvještača sa suđenja za ratne zločine i novinara iz Hrvatske koji su došli u petodnevnu studijsku posjetu Tribunalu.

Grupa se sastala s tužiocem, sekretarom, članovima tima odbrane i rukovodećeg osoblja iz svih odjela Tribunala. Predstavnici Outreach programa održali su im prezentacije o praksi izricanja kazni na Tribunalu, vođenju Pritvorske jedinice i o radu sa žrtvama seksualnog nasilja.

Posjetioci su takođe prisustvovali iznošenju završnih riječi u postupku protiv Vojislava Šešelja i izvještavali s tog pretresa za svoje medijske kuće.

Ovu posjetu je organizovala hrvatska nevladina organizacija *Documenta, Centar za suočavanje s prošlošću* u sklopu svojih kontinuiranih napora da promoviše poznavanje činjenica i dijalog o ratovima u bivšoj Jugoslaviji.

Rad s lokalnim zajednicama

Slika: Zoran Lešić

Tokom cijele 2012. godine *Outreach* program je radio na promociji i distribuciji svog dugometražnog dokumentarnog filma *Kraj nekažnjivosti: seksualno nasilje pred Tribunalom*. Ovaj dokumentarni film predstavlja ulogu Tribunalu u krivičnom gonjenju i presuđivanju za zločine seksualnog nasilja počinjene u ratu, i uključuje intervjue s bivšim i sadašnjim visokim zvaničnicima MKSJ-a, kao i svjedočanstva svjedoka i osoba koje su preživjele seksualno nasilje, koje su svjedočile na suđenjima.

Premijerno prikazivanje ovog dokumentarnog filma održano je 31. januara 2012. u Haagu. Projekciji je prisustvovalo više od 100 posjetilaca, među kojima su bili čelni ljudi Tribunala, predstavnici diplomatskog kora, predstavnici drugih međunarodnih sudova, nevladinih organizacija, novinari i studenti. Publiku je pohvalila način na koji je dokumentovan važan doprinos Tribunalu međunarodnom pravu.

Nakon projekcije održan je okrugli sto na kojem su učestvovali visoki zvaničnici MKSJ-a i Međunarodnog krivičnog suda (MKS). Učešnici su govorili o izazovima krivičnog gonjenja za zločine seksualnog nasilja, ulozi MKS-a u daljoj borbi protiv nekažnjivosti za ove zločine i izazovima obezbjeđivanja svjedočenja svjedoka i pružanja podrške koja im je potrebna.

Nakon ove projekcije, film je prikazan i u državama bivše Jugoslavije. Projekcije ovog dokumentarnog filma održavane su tokom cijele 2012. godine na lokacijama širom bivše Jugoslavije. Započete su u martu, projekcijom u Zagrebu, u Hrvatskoj i nastavljene

u aprilu i maju sličnim događajima u Sarajevu, Tuzli, Prijedoru i Mostaru, u Bosni i Hercegovini, kao i u Beogradu i Novom Sadu u Srbiji. Krajem novembra, ova promotivna turneja je okončana projekcijama u Skopju i Tetovu u Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji.

Sve projekcije bile su dobro posjećene od strane raznih lokalnih aktera iz organizacija civilnog društva i udruženja građana (uključujući predstavnike žrtava i ženskih udruženja i organizacija za zaštitu ljudskih prava), medija, predstavnika akademске zajednice, pravnika, kao i veći broj međunarodnih zvaničnika. Publiku je imala priliku da čuje eminentne lokalne stručnjake koji su diskutovali o pitanjima u vezi sa filmom, od toga kako je Tribunal uticao na okončanje nekažnjivosti za zločine seksualnog nasilja počinjenog u ratu do podrške naporima žrtava da prevaziđu traume i nastave sa svojim životima. Štampani i elektronski mediji u regionu su pokazali veliki interes za ove projekcije.

Na projekciji u Beogradu, istoričarka iz Fonda za humanitarno pravo Marija Tompa izjavila je: "U oružanim sukobima na prostoru bivše Jugoslavije silovanje i seksualno nasilje predstavljalo je jedno od najmonstruoznijih oružja, koje je korišćeno sa specifičnom namerom da se uništi dostojanstvo žrtava i da im se nanesu trajne patnje. Stoga je važna činjenica da su ovi zločini procesuirani pred Tribunalom, te da im je posvećena velika pažnja. Ono što ne smemo zaboraviti jeste hrabrost žrtava, svedokinja i svedoka koji su bili spremni da svedoče protiv onih koji su im naneli trajnu patnju i da odgovorne suoče sa istinom o zločinima koje su počinili."

Napori Outreach programa podstakli su organizaciju više okruglih stolova i seminara u Hrvatskoj i Srbiji na kojima je *Kraj nekažnjivosti: seksualno nasilje pred Tribunalom* prikazan i korišćen kao osnova za diskusije koje su vođene nakon projekcije. Ove skupove organizovale su nevladine organizacije u regionu koje se bave pitanjima ljudskih prava i promovisanim vladavine prava. Ovakve inicijative su izuzetno pozitivne jer pokazuju da se film bavi temom koja ima velikog odjeka u zajednicama na području bivše Jugoslavije.

Outreach program je takođe poštom poslao primjerke DVD-a na adrese više od 400 međunarodnih stručnjaka iz raznih oblasti koje su povezane s tematikom ovog filma. Nakon toga su uslijedili brojni zahtjevi za dozvolu da se film koristi u sklopu univerzitetske nastave, posebno u obrazovnim institucijama koje se bave međunarodnim pravom, pomirenjem poslije sukoba, ljudskim pravima, ženskim studijama i

političkim naukama. Osim toga, Outreach program je distribuirao film brojnim studentima postdiplomskih studija i istraživačima na doktorskim studijama, i time obezbijedio da se film prikazuje u akademskoj zajednici širom svijeta. Kako bi se obratio što široj publici, Outreach program je producirao verzije filma na francuskom, makedonskom i albanskom jeziku, čime je obezbijedio da i govornici ovih jezika mogu pogledati ovaj dokumentarni film.

Nakon cijele godine tokom koje su organizovane projekcije, Outreach program je film u svim jezičkim verzijama stavio na website MKSJ-a, kao i na svoj kanal na YouTubeu. Objavljanje na internetu omogućilo je da film bude dostupan još većoj publici. Ovom širokom distribucijom, Outreach program je ne samo obezbijedio da svi zainteresovani mogu da besplatno pogledaju film kada za to imaju priliku, već i da ovaj dokumentarni film bude dostupan javnosti i dugo nakon što Tribunal zatvorí svoja vrata.

INTERAKCIJA SA LOKALNIM ZAJEDNICAMA

Sastanci sa žrtvama i širom javnošću predstavljaju prioritet za Tužilaštvo

Tužilaštvo MKSJ-a pridaje veliki značaj interakciji sa žrtvama. Tokom posjeta BiH, tužilac se sastajao s predstavnicima udruženja žrtava kako bi odgovorio na njihova pitanja.

U intervjuu koji je dao bosanskohercegovačkom magazinu *Dani* tužilac je, između ostalog, rekao:

"Ono što me zapanjuje kada putujem po regiji je da se mnogi osuđeni ratni zločinci u njihovim zajednicama još uvijek smatraju herojima usprkos svim predmetima vođenim u Haagu i iskazima svjedoka pred sudom. Smatram da su jedini heroji rata u bivšoj Jugoslaviji žrtve i svjedoci koji tokom godina daju podršku našim istragama i suđenjima, i koji se vrlo često nalaze u veoma teškim ličnim prilikama."

Redovno se sastajem s udruženjima žrtava u Sarajevu ili u Haagu. To su uvijek najvažniji, ali i najteži sastanci. Najvažniji su zato što nas žrtve svakoga dana podsjećaju zašto je ovaj Tribunal osnovan. Ali i najteži su zato što nismo uvijek u mogućnosti ispuniti njihova visoka očekivanja".

Tužilac se takođe sastaje s novinarima i predstavnicima nevladinih organizacija koji dolaze u posjetu Tribunalu u organizaciji Outreach programa. Ovi sastanci posjetiocima pružaju priliku da se bolje upoznaju s radom Tužilaštva. Mnogi od predstavnika nevladinih organizacija rade na praćenju suđenja za ratne zločine u regionu, i podijelili su svoja iskustva s tužiocem u vezi s krivičnim gonjenjem pred

Tužilac MKSJ-a Serge Brammertz sastao se s predsjednicom udruženja Majke Srebrenice, Munirom Subašić.

Slika: Zoran Lešić

nacionalnim sudovima lica koja su optužena kao počinioци nižeg ranga.

Tokom čestih susreta s predstavnicima sredstava javnog informisanja, nevladinih organizacija i građanima, tužilac je pružio informacije o radu Tužilaštva, razvoju događaja u aktuelnim prвostepenim i žalbenim postupcima, pravnim standardima i procedurama koje se primjenjuju, kao i pitanjima relevantnim za krivične postupke na nacionalnom nivou. Tužilac je takođe naglasio važnost rada Tribunala za razvoj vladavine prava u bivšoj Jugoslaviji.

STRATEGIJA NASLJEĐA TRIBUNALA Osnivanje informativnih centara sve bliže

Kako se Tribunal priprema da zatvori svoja vrata, pitanje trajne dostupnosti njegove ogromne arhive budućim generacijama, posebno onima na području bivše Jugoslavije, izuzetno je važno.

Informativni centri su jedan od temeljnih projekata strategije očuvanja naslijeđa Tribunal-a i služiće kao repozitorij primjeraka javnih spisa Tribunal-a nakon što MKSJ bude zatvoren.

Ideja o osnivanju informativnih centara rezultat je jedne inicijative Ujedinjenih nacija na visokom nivou iz 2009. Sudija Patrick Robinson, tadašnji predsjednik MKSJ-a, započeo je ovaj projekat i šefici Službe sudskih vijeća dao zadatku da izradi studiju izvodljivosti, dok je *Outreach* program sproveo konsultacije i pripremio izvještaj u kojem su sadržane informacije koje je pružilo 68 nevladinih organizacija sa prostora cijele bivše Jugoslavije. Studija izvodljivosti je poslata Savjetu bezbjednosti Ujedinjenih nacija, dok je izvještaj *Outreach* programa predstavljen na međuvladinom sastanku Radne grupe za informativne centre koji je predsjednik Robinson organizovao u Zagrebu, Hrvatska, u junu 2011. godine. Ideje predstavljene u ta dva dokumenta postale su okosnica današnjeg koncepta informativnih centara.

Vlade država bivše Jugoslavije glavni su akteri budućih informativnih centara, i u novembru 2012. predstavnici tih vlada pridružili su se predstavnicima MKSJ-a i drugih agencija Ujedinjenih nacija na dva koordinaciona sastanka koje je organizovao *Outreach* program, jednom u Sarajevu i jednom u Zagrebu.

Gradonačelnik Sarajeva i članovi Predsjedništva BiH dali su konkretnе prijedloge za otvaranje jednog takvog informativnog centra u sarajevskoj Vijećnici. Osim toga, srpski član Predsjedništva BiH izrazio je interes za osnivanje sličnog centra u Banjaluci. Prije konačnog osnivanja ovih centara treba prevazići logističke i finansijske izazove, i izražena je nada de će međunarodna zajednica biti voljna da pruži potrebnu pomoć kako bi ovi centri postali realnost.

Na sastanku u Zagrebu sa ministrom pravde Hrvatske i raznim drugim međunarodnim akterima, razmatrana je mogućnost osnivanja jednog informativnog centra pri Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Tokom godina MKSJ je pažljivo pohranio milione dokumenata sa suđenja u svoju arhivu.

Slike: Leslie Hondebrink-Hermer

Koordinacioni sastanak o informativnim centrima održan u novembru u Sarajevu.

AKTIVNOSTI

Pregled odabranih aktivnosti

Konferencije o naslijeđu MKSJ-a u Sarajevu i Zagrebu

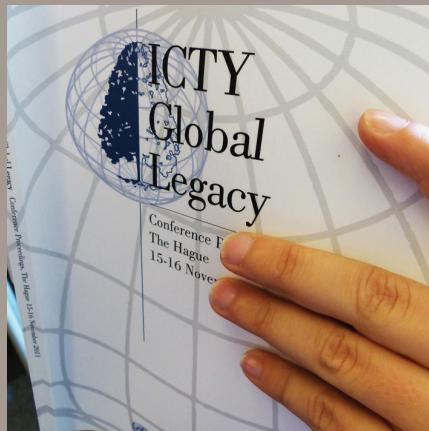
U novembru 2012. godine, u sklopu napora da podstakne dijalog o svom naslijeđu u bivšoj Jugoslaviji, MKSJ je organizovao dvije konferencije o svom naslijeđu, jednu u Bosni i Hercegovini, i drugu u Hrvatskoj.

Ove konferencije su pružile priliku za više od 300 lokalnih aktera da ostvare direktni dijalog o ulozi i naslijeđu MKSJ-a u regionu. Teme o kojima se govorilo na ovim konferencijama uključivale su doprinos Tribunala tranzicijskoj pravdi, njegovu ulogu u podršci zajednicama da se suoče sa sukobima u prošlosti i načine na koje naslijeđe Tribunala može nastaviti da bude relevantno ljudima kojih se njegov rad najdirektnije tiče: građanima bivše Jugoslavije.

Svaka od konferencija je podsticala na aktivnu i široku debatu o specifičnim

pitanjima od interesa u obje države. Pitanja i zaključci proistekli iz ovih konferencija tiču se uticaja koji je MKSJ imao na definisanje međunarodnih zločina u nacionalnim krivičnim zakonodavstvima i važnosti buduće dostupnosti javnih materijala Tribunala zajednicama kojih se njegov rad tiče.

Organizacija ovih konferencija bila je moguća zahvaljujući velikodušnoj podršci Evropske unije i vlada Nizozemske i Švicarske.

Slika: Leslie Hondebrink-Hermer

Predstavnici zajednica iz Sandžaka u posjeti Tribunalu

U martu 2012. godine grupa opštinskih zvaničnika, predstavnika nevladinih organizacija i novinara sa područja Sandžaka u jugozapadnoj Srbiji došla je u posjetu Tribunalu. Ovu posjetu je finansirala holandska organizacija civilnog društva IKV Pax Christi.

Osim što je prisustvovala suđenju u predmetu *Karadžić*, grupa je upoznata s radom Tribunal-a i obaviještena o njegovim postignućima u prethodne dvije decenije. Predstavnica *Outreach* programa, Rada Pejić-Sremac, je posjetiocima objasnila neke od pravnih presedana koje je MKSJ postavio tokom godina, uključujući i one koji se tiču krivičnog gonjenja za zločine seksualnog nasilja počinjene u ratu, a takođe je razgovarano o načinu na koji Tribunal radi kako bi obezbijedio uslove sigurnosti u kojima žrtve mogu da svjedoče.

Posjetiocu su postavljali brojna pitanja na veliki broj tema, između ostalog i o dužini i kompleksnosti suđenja na MKSJ-u, radu *Outreach* programa i strategiji okončanja rada Tribunal-a.

Naslijeđe MKSJ-a u globalnom kontekstu

Tokom 2012. godine, *Outreach* program je objavio dvije verzije (jednu na engleskom i jednu na bosanskom/hrvatskom/srpskom) publikacije *Globalno naslijeđe MKSJ*, koja je objedinila transkripte dvodnevne konferencije o naslijeđu suda koju je organizovao tadašnji predsjednik Robinson u novembru 2011. godine u Haagu.

Na konferenciji se diskutovalo o uticaju koji je rad Tribunal-a imao na međunarodno humanitarno pravo i međunarodni krivični postupak, kao i potencijal koji sudska praksa MKSJ-a ima da utiče na oblikovanje globalne pravde i unapređenje ljudskih prava. Konferenciji je prisustvovalo preko 350 osoba koje su podijelile svoje mišljenje o temama o kojima je razgovarano, a među učesnicima su bili visoki zvaničnici Ujedinjenih nacija, Evropske unije, zvaničnici država, predstavnici akademске zajednice, organizacija civilnog društva, kao predstavnici pravosudnih sistema širom svijeta, pri čemu su mnogi od učesnika bili iz država bivše Jugoslavije.

Organizacija ove konferencija i štampanje publikacije ostvareni su zahvaljujući velikodušnoj podršci vlada Nizozemske, Luksemburga, Švicarske i Republike Koreje, te Opštine Haag i Inicijative za pravdu Otvorenog društva.

Izgradnja kapaciteta

RAD S REGIONALNIM PRAVOSUDNIM SISTEMIMA
Podrška nacionalnim pravosuđima

Slika: Leslie Hondebrink-Hermer

Služba za organizaciju i podršku rada sudnica i Tužilaštvo Tribunal pružaju podršku pravosuđu u bivšoj Jugoslaviji u njihovom radu na procesuiranju predmeta ratnih zločina.

Kao Tribunalov zvanični čuvar pravnih spisa, Služba za organizaciju i podršku rada sudnica čuva svu sudsku dokumentaciju u predmetima, audio-vizuelne zapise i arhivu dokaznih predmeta. Služba za organizaciju i podršku rada sudnica ima ključnu ulogu u omogućivanju razmijene informacija tako što obrađuje zahtjeve država za pomoć i, nakon odluke Sudskih vijeća, prosjećuje materijale sudovima u regionu. Tokom 2012. godine Služba za organizaciju i podršku rada sudnica primila je gotovo 450 zahtjeva za pomoć, između ostalog iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije.

Tužilaštvo posjeduje značajnu zbirku materijala koji se tiču sukoba u bivšoj Jugoslaviji, uključujući izjave svjedoka, dokumentarne i video i audio zapise. Ova zborka sadrži preko devet miliona stranica dokumenata, a Tužilaštvo nacionalnim tužiocima omogućava daljinski elektronski pristup velikom dijelu dokumenata koji nisu povjerljive prirode. Osim toga, Tužilaštvo redovno odgovara na zahtjeve za pomoć koje upućuju države i međunarodne organizacije koje vode istrage u predmetima koji se tiču ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti. Ta pomoć značajno doprinosi krivičnom gonjenju za ratne zločine pred nacionalnim pravosuđima, naročito onima u zemljama bivše Jugoslavije.

U 2012. godini, Tužilaštvo je primilo ukupno 152 zahtjeva za pomoć iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije i dostavilo više od 3.000 dokumenata (oko 90.000 stranica) kao i više od 160 primjeraka audio i video materijala.

U skladu s primjenjivim zakonima, materijali koje dostavi Tužilaštvo mogu se koristiti neposredno u svim fazama krivičnog postupka pred nacionalnim sudovima. Materijal koji je Tužilaštvo prikupilo, proizvelo i sačuvalo tokom istraža, prvostepenih suđenja i žalbenih postupaka može se koristiti u postupcima protiv počinilaca nižeg i srednjeg ranga koji se vode pred nacionalnim pravosuđima.

Osim toga, i Služba za organizaciju i podršku rada sudnica i Tužilaštvo su tokom 2012. godine omogućili prenos znanja u region bivše Jugoslavije organizujući niz prezentacija i posjeta.

Služba za organizaciju i podršku rada sudnica je tokom 2012. godine organizovala nekoliko prezentacija o funkcijama organizacije vođenja sudnice, posebno o pitanjima koja se tiču procedura koje se poštuju u sudnici i elektronskim bazama podataka. Ove prezentacije su organizovane za studente kao i predstavnike pravosudnih sistema u regionu.

Tim za tranziciju Tužilaštva takođe omogućava radne posjete osoblja tužilaštava iz zemalja bivše Jugoslavije. Takve posjete su izuzetno značajne jer omogućavaju tužiocima iz nacionalnih pravosudnih sistema neposredan pristup materijalima relevantnim za predmete na kojima rade i pružaju im priliku da se sretnu s osobljem Tužilaštva Tribunal s višegodišnjim iskustvom rada na krivičnom gonjenju za ratne zločine i da razgovaraju o svojim predmetima.

Razmjena znanja i naučenih lekcija važne su funkcije izgradnje kapaciteta. Osoblje Tužilaštva Tribunal (zastupnici optužbe, istražitelji i analitičari) često drže predavanja u bivšoj Jugoslaviji za državne tužioce i predstavnike pravosuđa, i razgovaraju o pravnim i

strategijskim pitanjima u vezi s krivičnim gonjenjem za ratne zločine.

Oslanjajući se na uspjeh postojećih programa, Tužilaštvo sada istražuje druge mogućnosti za proslijedivanje svojih stručnih znanja i vještina u oblasti krivičnog gonjenja za ratne zločine vlastima u regionu. Konkretno, u okviru razmatranja i evidentiranja svog naslijeđa, Tužilaštvo je započelo rad na priručniku za krivično gonjenje zločina seksualnog nasilja prvobitno namijenjenog praktičarima u bivšoj Jugoslaviji i na kraju široj zajednici koja se bavi međunarodnom krivičnom pravdom. Taj priručnik je

osmišljen tako da posluži kao izvor informacija koji je lak za upotrebu i orijentisan prema praktičarima, a u kojem će biti zabilježene najbolje prakse Tužilaštva i naučene lekcije u vezi s krivičnim gonjenjem zločina seksualnog nasilja. Organizacija *UN Women* je izrazila interes za ovaj projekat i trenutno razmatra mogućnosti finansiranja kako bi se pomogao rad Tužilaštva.

Ove aktivnosti obezbjeđuju nastavak važnog procesa krivičnog gonjenja za ratne zločine u regionu, koji će se voditi još dugi niz godina nakon što Tribunal okonča svoj mandat.

BLISKA SARADNJA TUŽILAŠTVA MKSJ-A I TUŽILAŠTAVA U REGIONU

Put do efikasne razmjene informacija

Tužioci za vezu iz BiH, Srbije i Hrvatske koji rade u Timu za proslijedivanje predmeta i tranziciju Tužilaštva u Haagu su direktna veza sa tužilaštva u regionu.

U junu 2009. godine Tužilaštvo MKSJ-a je uz finansijsku podršku Evropske komisije započelo program u kojem tužioci za vezu iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije rade u Timu za proslijedivanje predmeta i tranziciju Tužilaštva MKSJ-a u Haagu. Ovaj projekat saradnje je trenutno ušao u četvrtu godinu postojanja.

Tokom vremena provedenog u Haagu, tužioci za vezu nastavljaju da rade za svoja tužilaštva i djeluju kao osobe za kontakt za druge tužioce na nacionalnom nivou širom regiona. Boravak na Tribunalu omogućava im pristup materijalima relevantnim za istrage na nacionalnom nivou, uključujući i dijelove kolekcije dokaza Tužilaštva MKSJ-a kojima im je omogućen pristup. Tužioci za vezu stiču znanja o metodologiji pretraživanja materijala, pristupu pravnim istraživanjima i analizama zaposlenih na MKSJ-u i rade neposredno s tužiocima i istražiteljima na konkretnim predmetima MKSJ-a. Njihova interakcija sa zaposlenima u Tužilaštvu promoviše razmjenu ideja i razvoj međuinstitucionalnog razumijevanja i razmjene znanja.

Ovaj projekat je obostrano koristan, jer tužioci za vezu često pomažu timovima Tužilaštva, služeći kao direktna veza sa svojim tužilaštva u regionu za brzu i efikasnu razmjenu informacija. Projekat vodi Tim za proslijedivanje predmeta i tranziciju Tužilaštva, koji obezbjeđuje obuku, tehničku podršku i generalno usmjeravanje, i ovim projektom je značajno doprinio krivičnom gonjenju u predmetima na nacionalnom nivou u bivšoj Jugoslaviji.

Osim napora koje ulaže u izgradnju kapaciteta, Tužilaštvo MKSJ-a takođe podržava druge strategije za regionalnu saradnju, poput raznih sporazuma i protokola koje su potpisala tužilaštva u regionu, a koji imaju za cilj unapređenje međusobne saradnje tužilaca u bivšoj Jugoslaviji. Očekuje se da će to dovesti do još uspješnijeg vođenja suđenja u predmetima za ratne zločine u regionu.

JAVNI OUTREACH I PRAVNA PODRŠKA U BIH Predstavljanje rada *Outreach* programa

Almir Alić, iz kancelarije Outreach programa Tribunala u Sarajevu, govorio je o naporima Outreach programa MKSJ-a širom bivše Jugoslavije na konferenciji 'Javni outreach i pravna podrška u Bosni i Hercegovini', koja je održana u septembru u Sarajevu. Među učesnicima konferencije bili su predstavnici bosanskohercegovačkog pravosuđa, udruženja žrtava, nevladinih organizacija i raznih međunarodnih organizacija. Na konferenciji su predstavljeni rezultati dvogodišnjeg istraživanja koje su zajednički sproveli Univerzitet Cambridge i švicarska nevladina organizacija o outreachu i pravnoj podršci na Sudu Bosne i Hercegovine.

Objasnivši da je *Outreach* program okosnica odnosa Tribunala sa državama u regionu, Almir je opisao na koji način se ovaj program obraća svim društvenim slojevima, od običnih građana i studenata do političara i žrtava.

Učesnici konferencije su bili naročito zainteresovani da čuju više o seriji prezentacija koje *Outreach* sprovodi u srednjim školama, kao i javnim debatama koje su održane u nekim od zajednica koje su bile najviše pogodene nasiljem tokom sukoba u BiH. Nastojeći da rad i dostignuća ove udaljene sudske institucije približi stanovništvu u regionu, Almir je objasnio prisutnima kako se *Outreach* program trudi da obezbijedi da se glasovi žrtava koje su svjedočile pred Tribunalom čuju i u lokalnim zajednicama.

Učesnici konferencije su saznali više o strategiji i projektima Outreach programa od oficira za vezu Sekretarijata u Sarajevu, Almira Alića.

U vrijeme kada postoji prijeka potreba za programima javnog outreach-a za suđenja za ratne zločine u BiH, bilo je važno čuti o inovativnom i dalekosežnom radu Kancelarije MKSJ-a u Sarajevu.

Dr Alex Jeffrey, Univerzitet Cambridge, Velika Britanija

Aneksi

Aneks I: Statistika

Aneks II: Kratak pregled finansija

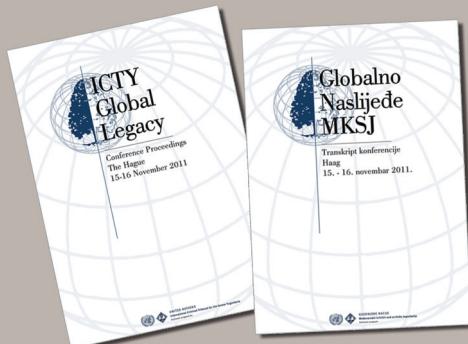
**Aneks III: *Outreach* tim
i kontakt informacije**

Statistički podaci

Informativni materijali Outreach programa

ICTY Global Legacy/ Globalno naslijeđe MKSJ

4.000

Upoznajte Tribunal DVD
na albanskom i makedonskom

200

Annual Outreach Report 2011/
Godišnji izveštaj Outreach Programa MKSJ-a 2011./
Programme de sensibilisation du TPIY -
Rapport annuel 2011

1.000

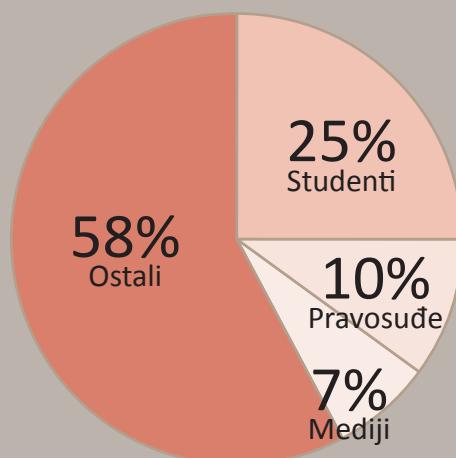

Outreach posjete

157

posjetilaca s područja bivše Jugoslavije došlo je na Tribunal u toku 2012. godine.

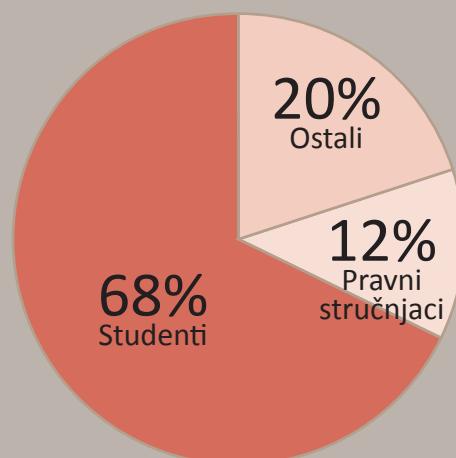
POSJETE S PODRUČJA BIVŠE JUGOSLAVIJE

9.063

posjetilaca iz ostatka svijeta posjetilo je Tribunal tokom 2012. godine.

OBRAZOVNE POSJETE

Statistički podaci

Outreach projekat edukacije mladih

PREDAVANJA NA UNIVERZITETIMA	PREZENTACIJE U SREDNJIM ŠKOLAMA	UČENICI I STUDENTI
30	50	3.422

Predavanja na univerzitetima

	STUDENTI	PREDAVANJA
BIVŠA JUGOSLOVENSKA REPUBLIKA MAKEDONIJA	426	7
BOSNA I HERCEGOVINA	345	9
HRVATSKA	320	5
KOSOVO	285	3
SRBIJA	205	4
CRNA GORA	70	2
UKUPNO	1.651	30

Prezentacije u srednjim školama

	UČENICI	PREZENTACIJE
HRVATSKA	600	15
KOSOVO	488	15
BOSNA I HERCEGOVINA	428	15
SRBIJA	255	5
UKUPNO	1.771	50

Mediji

116

saopštenja za javnost i obavještenja za medije izdato je tokom 2012. godine.

39

sedmične konferencije za štampu su održane tokom 2012. godine.

Broj novinara u posjeti

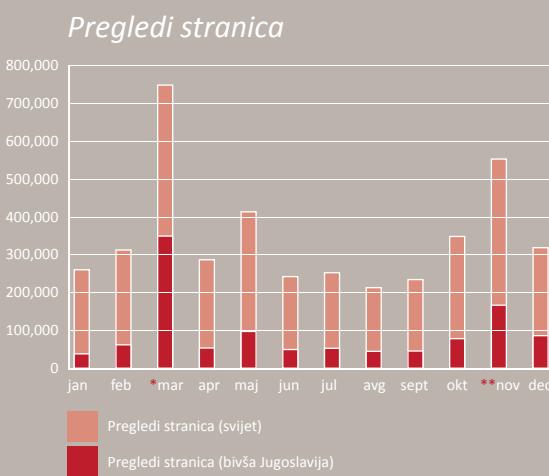
* Uvodna riječ Tužilaštva na suđenju Mladiću.

Statistički podaci

Website

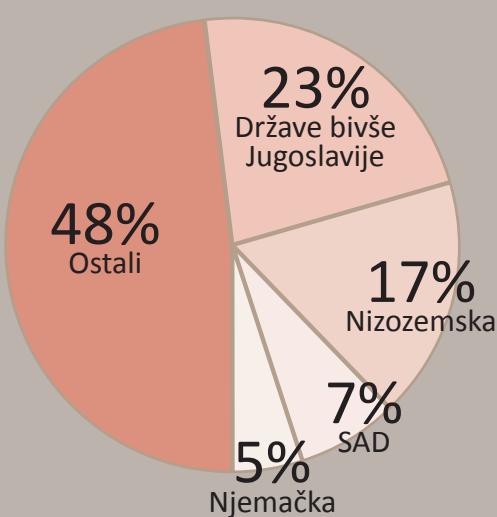
4.203.899

stranica je pregledano tokom 2012. godine.

* Iznošenje završnih riječi na suđenju Vojislavu Šešelju.

** Izricanje presude Žalbenog vijeća hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču.

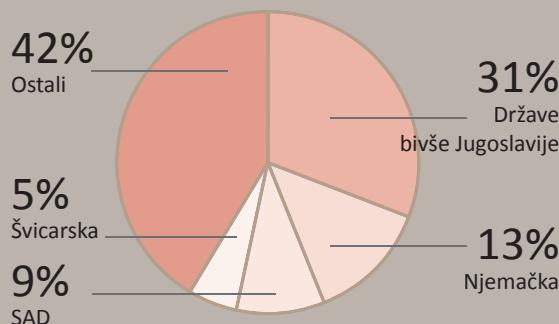

Društvene mreže

YouTube

664.365

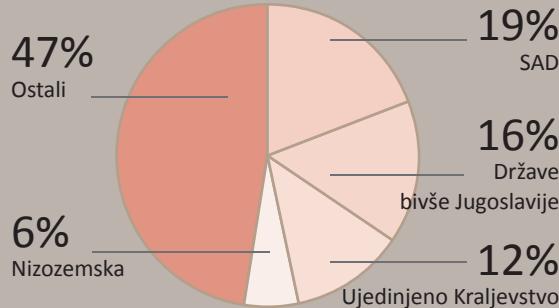
pregleda tokom 2012. godine.

Twitter

1.685

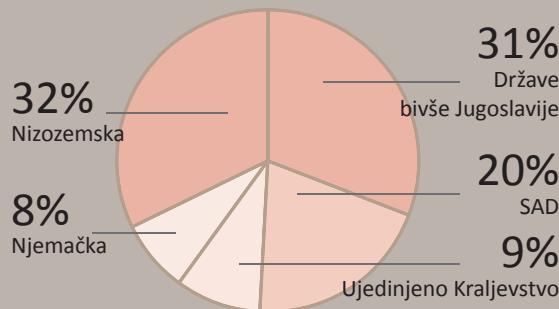
novih pretplatnika tokom 2012. godine. Ukupan broj pretplatnika sada je 4.536.

Facebook

1.092

broj korisnika koji su kliknuli "sviđa mi se" 2012. (od maja do decembra).

Kratak pregled finansija

S obzirom da se Outreach program ne finansira iz osnovnog budžeta Tribunala, njegovo postojanje i aktivnosti se oslanjaju na spoljno finansiranje.

Evropska unija istražno i dugoročno podržava naš program i kroz svoje velikodušne donacije je obezbijedila kontinuitet funkcionisanja programa do kraja 2012. godine. Outreach program je takođe imao podršku nacionalnih vlasti, uključujući Vlade Finske, koja je velikodušno podržala projekat edukacije mladih čije provođenje je počelo 2011. i nastavljeno tokom cijele 2012. godine. Osim toga, Vlade Nizozemske i Švicarske su, zajedno s Evropskom unijom velikodušno podržale konferencije o naslijeđu MKSJ-a koje je Outreach program organizovao u bivšoj Jugoslaviji u novembru 2012. godine.

Outreach programu su potrebna dodatna sredstva za konkretne projekte predviđene u budućnosti. U skladu s Rezolucijom 65/253 Generalne skupštine Ujedinjenih nacija, usvojenom 24. decembra 2010., kojom je naglašena važnost provođenja efektivnog outreacha, koja je pozvala generalnog sekretara da nastavi da istražuje mjere kako bi obezbijedio adekvatna sredstva dobrovoljnim donacijama, Tribunal će kontaktirati države i druge donatore u narednom periodu kako bi obezbijedio podršku.

Pregled budžeta Outreach programa za 2012.

Evropska unija	Operativni troškovi / troškovi aktivnosti	\$ 1.168.200*
Vlada Finske	Projekat edukacije mladih – I faza 2011./12.	\$ 23.700*
Vlada Finske	Projekat edukacije mladih – II faza 2012./13.	\$ 35.800*
Vlada Švicarske	Konferencije Naslijeđe MKSJ-a u bivšoj Jugoslaviji 2012.	\$ 21.016
Vlada Nizozemske	Konferencije Naslijeđe MKSJ-a u bivšoj Jugoslaviji 2012.	\$ 40.660

* Donacija pokriva dvogodišnji period.

Outreach tim

Kancelarija u Haag-u

Nerma Jelačić
Šefica Službe za komunikacije

Magdalena Spalińska
Glasnogovornica
Sekretarijata i Sudskih vijeća

Helena Eggleston
Savjetnica za informativnu djelatnost

Petar Finci
Viši referent za informativnu djelatnost

Petar Dubljević
Prevodilac na bosanski, hrvatski ili srpski

Rada Pejić-Sremac
Referent za informativnu djelatnost

Jan Kralt
Referent za informativnu djelatnost

Stephen Coulson
Producent/urednik audio-vizuelnih sadržaja

Kancelarija u Sarajevu

Almir Alić
Oficir za vezu
Sekretarijata u BiH

Ernesa Ademagić
Referent za informativnu djelatnost

Christopher Fry
Oficir za vezu
Sekretarijata u Hrvatskoj

Klara Dokmanović
Referent za informativnu djelatnost

Kancelarija u Beogradu

Morgiana Brading
Oficir za vezu
Sekretarijata u Srbiji

Goran Georgijev
Referent za informativnu djelatnost

Shkëlzen Dhomí
Referent za informativnu djelatnost i Outreach

Saranda Krasniqi
Referent za administrativne poslove

Kancelarija u Prištini

Kontakt informacije

Pratite nas

youtube.com/ICTYtv

twitter.com/ictynews

facebook.com/ICTYMKSJ

www.icty.org/bhs

Haag

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague, The Netherlands
P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague, The Netherlands
Tel: +31 (0)70 512 5409, 8632
Faks: +31 (0)70 512 8953
E-mail: outreach@icty.org

Sarajevo

Fra Andjela Zvizdovića 1 t.A
p.p. 370
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel: +387 (0)33 568 530
Faks: +387 (0)33 568 547
E-mail: sarajevo-outreach@un.org

Zagreb

Ilica 207
10001 Zagreb, Hrvatska
Tel: +385 (0)1 390 8869
Faks: +385 (0)1 390 8846
E-mail: zagreb-outreach@un.org
(Kancelarija zatvorena na kraju 2012.)

Beograd

Jevrema Grujića 11
11000 Beograd, Srbija
Tel: +381 (0)11 306 5467
Faks: +381 (0)11 306 6090
E-mail: belgrade-outreach@un.org

Priština

Sjedište UNMIK-a – zgrada TSS
Terenska kancelarija MKSJ-a Cobe 5 Kancelarija 1,
Industrijska zona. Priština 10000, Kosovo
Tel: +381 38 504 604 4101
Faks: +381 38 504 604 4536
E-mail: pristina-outreach@un.org
(Kancelarija zatvorena na kraju 2012.)

Outreach program velikodušno
podržava Evropska unija.

www.icty.org/bhs